

pini pa povsod propali! Torej še te tolažbe nima, da bi „inteligencija“, ki biva po mestih, za mladočesko — izdajalsko politiko bila! Smrtni udarec vetrnjaški pritiklini na Českem je pa še posebno to, da nista mladočeska voditelja, dr. Sladkovski in dr. Čížek, dobila nadpolovične večine glasov, in bo torajož ja volitev: v Jilemnici (Starckenbach) dné 6. avg. med grofom Harahom (staročehom), Čížekom in (ustavakom) Rotter-jem; v Kolinu pa dné 15. julija med Ruml-nom (staročehom) in Sladkovski-jem. Brž ko ne bodo zgubljeni ustavaški glasovi na obeh krajih ravno tako „mladima“ do zmage pripomogli, kakor so nemškutarji in — nevedneži v Brežicah liberalnemu dru. Vošnjaku pod roke segli; pa vse to ne bo zbrisalo resnice, da česki národ za mladočeske vetrnjake ne mara. — Nasproti onim šestem mladročehom pa stoji 40 voljenih staročehov, v mestni skupini pa dozdej 42, tako da je vseh staročeských poslancev voljenih 82! Ogromna večina národných volilcev je toraj zopet sijajno pokazala, da niti vlada Čehov upogniti, niti mladočeska pritiklina jih preslepiti ne more, kar je silno častno za národ in utegne tudi — odločilno biti!

Kaj bi se naj Slovenci iz tega učili? Pred vsem drugim ene reči, ki je v ustavnem življenji neobhodno potrebna. Ta pa je pokoršina (disciplina), da namreč ljudstvo, kakor na Českem posluša glas veljavných in poštených domoljubov, in posebno ob volitvah ne odstopi od mož, katere so nasvetovali pošteni domoljubi. Med poštene, vsega zaupanja vredne domoljube pa štejemo le one, ki se držé gesla: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Eno brez družega ne sme in tudi ne more biti, sicer nastanejo neštevilne zmešnjave, kakor jih imamo zdaj, ko so nemški in slovenski liberalci vrh vseh drugih nadlog v državi še vpihali razpor med državo in kat. cerkvijo, ker so „vero“ zbrisali iz slovenkega programa. Ker so pa s tem med nemške liberalce pobegnili, so si tudi za domačo reč roke zvezali, kajti, če hočejo prijateljstvo z nemškimi liberalci ohraniti, jih ne smejo z narodnimi tirjatvami nadlegovati, sicer se prijateljstvo brž razdere. Zatorej smo doživeli v državnem zboru za vse Slovence sramotno prikazen, da so nemški liberalci dru. Razlagu ploskali in „pravo“ klicali, ko je pri pretresovanji „verskih“ postav liberalne pesmice krožil in govoril, kakor ne more nobeden pravi katoličan govoriti, da so pa liberalni ploskalci brž utihnoli, ko je isti dr. Razlag nekatere skromne národne želje razkrivati začel. Ves svet tudi ve, da so liberalni slov. poslanci, nehoteč „vere“ imeti v programu, tudi federalistično stranko zapustili in „Slovenijo“ na klin obesili, češ, da manjše skupine — po dr. Razlagovih besedah — samovlasti (avtonomije) ne strpijo! — Domoljubnega sočutja do „cesarja“, do vladarske rodovine, nočemo ravno odrekati onim, ki so „vero“ iz slovenskega programa zbrisali; éudno se nam pa zdeva, zakaj da list,

ki je glasilo liberalnih Slovencev ter sovraštvo proti kat. cerkvi razodeva da ne more bolj, postavne kralje na Francoskem in Španskem zasmehuje in psuje, republiko pa v zvezde kuje.

Toraj eno brez družega ne moremo biti, in pravi slovenski domoljub je, ki stoji pod zastavo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ In ker ima ter mora tudi imeti stranka svoje glasilo ali časopis, po katerem svoje misli in namene razodeva, morate vi, pošteni kmetje, te liste brati, da ostanete v duševni zvezi s svojimi prijatelji in vodniki. V ta namen služi posebno štajerskim Slovcem naš „Gospodar“, kranjskim „Novice“, goriškim in tržaškim posebno „Glas“, vsem je pa sploh namenjen „Slovenec“, ki od lanske jeseni in Ljubljani izhaja. Vsi ti listi držé se istih načel kakor česki in nemški federalisti, in le v zvezi s temi zamoremo scasoma Slovenci to doseči, da nas v narodnem oziru niti nemškutar niti lahon, v verskem in cerkvenem pa brezverska svojat dušila ne bo. Sami seveda nič ne zamoremo, ker nam je nemškutarstvo in brezverski liberalizem mesta in „gospôdo“ večidel povse okužil. Če bi pa ljudstvo, v katerem je še vera in poštenost doma, zvesto se držalo poštených voditeljev, kakor se jih drži česki národ, ter ne bi poslušalo liberalnih zvijačnikov, bi se zmaga pravične stvari močno pospešila.

Slovenci! berite to in dobro preudarite!

Gospodarske stvari.

Govedoreja.

(Spisal J. Cizelj, učit.)

II. Izreja in reja.

Poglavitna reč pri govedoreji je izreja živine: hrana in vsa druga živini potrebna postrežba. — Prvi živež je Bog živinčetu v maternem mleku pripravil. Dosedaj se je tele pri sesanju puščalo 6—8 tednov, alj se je pa od krave ločilo že drugi, tretji dan. Prvo je pri mladih kravah, ktere so še le dva-trikrat povrgle, v posnemo svetovati, da se mlečne žilice vredijo in razprostrejo; drugo pa pri starih kravah, da prehitro ne oslabé, ker se mleko bolj z dojiom kot z sesanjem pridobi. — Največo težavo dela odstavljanje telet. Pomagaš si lahko tako-le: Pribij v škapec (žehtar) konec usnja takó, da čez mleko, ki je za pitje pripravljeno, moli. Tega konca se tele hitro posluži in srka — sapo náse potegovajé — mleko v sé, ter hitro na mater kravo pozabi. Pozneje, ko tele svojo hrano pozna, se naj konec usnja odstrani.

Kako se tele sená privadi? — Teletom, ki pijó, se v 14 dnevih že seneni čaj poda. Vzemi 1 kilogram (nađ poldrugi funt) sladkega sená, na katero kakih 5 liter (dobrih 15 poličev) vrele vode vliješ; posodo pa pokrij tako dolgo,

da se tekočina — čaj do mlačnega ohladi. Vlij nekoliko mleka zraven, da čaj belo barvo dobi. Ako tele to večkrat pije, začne senó samo pobirati, kajti duh je znan in hitro se jesti privadi.

Od kod pa pride, da pozneje vol bôde in krava rita? —

Svoje glavnemu pobalinstvu se mnogokrat zljubi teleta pikati, šegetati in kedar rožičke dobi, se z njimi trkati in bôsti. Têle se tako, kakor pes popada, butanja, upornosti navadi, gre od gospodarja do gospodarja in čedalje bolj na ceni pada, ker upornega živinčeta nihčér ne trpi. To so storili mladi hudobneži, kateri bi se naj takoj pri prvem opazku iz službe zapodili, ker lanko vso živino pokvarijo. Ako gospodar želiš, da te plen goved veseli, pazi na te reči:

1) Snaži in čisti travnike; polivaj jih, ako mogoče z gnojnico, napeljnj vodo na nje, da dobiš tečne in zdrave krme. — 2) Bodi pri polaganju pozimi varčen s klajo; drži se reda, na kojem je vse ležeče, da goveda lepo rejena pri mali, pa redni piči ohraniš. — 3) Snaži živino, kdaj in kolikorkrat ti je mogoče, vsaj enkrat na dan, med tjeđnom jim pa vsaj enkrat z čisto vodo noge in med parklji izmij. — 4) Izmij na tjeđen enkrat korito, iz ktereга živina pije; ne dopuščaj nikdar govedu iz stoječe luže, osmrdelih strog piti, da bolezen „kamen“ obvaruješ. Tudi jasli in drugo posodo, iz ktere živina je, večkrat z vrelo vodo dobro vmij. — 5) Ne pusti goveda nikdar v močvirju, na mokrih tleh stati, ker mokrota pri nogah, kakor človeku, tudi živini škoduje. — 6) Ako živinče zboli, kar brž pri krmljenju zapaziš, išči o pravem času in na pravem mestu pomoči. Varuj se mazačev in šušmarjev, kateri večidel v svoji nevednosti živino pokončajo. — 7) Preglej in preskušaj vprežno orodje večkrat, ali se živini prileže, da med delom ne trpi in se ne muči. Biča se poslužuj, kolikor mogoče le malokdaj; tako te bode živina poznala kot prijatelja in ne kot trinoga, ter bode tvojim besedam pokorna.

Pomisli da je vsako trpinčenje živine in neusmiljenost zoper božje zapovedi in božjo voljo, vrh tega pa še vrednost živine pomanjšuje.

Izreja in reja po načrtanih pravilih je modra in skušena, ter pomaga gospodarju do lepe živine in ga obvaruje nesrečnih bolezni.

(Konec prihodnjič.)

S kmetijsko razstavo v Celju letošnjo jesen ne bode nič.

V 25. številki našega lista smo poročali, koliko in kde da bodo letošnjo jesen kmetijske razstave po Štajerskem in prinesli smo natančen program za razstavo v Celju po glasilu kmetijskega društva Štajerskega „St. Ldbt.“ Kakor pa zadnja številka tega lista naznanja, je Celjska po-

družnica razstavo za letos odpovedala in ravno tako tudi podružnica Slovenjebistriška in Ptujška, ki ste bile povabljeni razstavo napraviti, ako bi Celjska odrekla. Pa tudi te dve podružnici ste odpovedale, tako da letos na spodnjem, t. j. slovenskem Štajerskem ne bode nobene razstave, v tem ko jih gornje in srednje Štajersko ima 7. Tako odide slovenskim kmetovalcem prilika, svoje pridelke svetu pokazati, pa tudi lepa darila v zlatu in srebru v znesku od 735 gld. s srebrnimi in bronastimi svetinjami in pohvalnimi pismi prejeti. Kaj da je temu prav za prav uzrok, ne vemo; dozdeva se nam pa, da stvar, ki prizadeva mnogo skrbi, dela in stroškov, naše mestjane toliko manj veseli, kolikor manj vneme za njo vidijo pri kmetih in kolikor bolj so se zamotali v nemčursko, kmetom nasprotno politiko. — Iz druge strani je pa tudi kmetovalstvo z davki tako preobloženo, marsikteri kmet tako v dolgove zakopan, da ga pač ne veseli prikazovati svetu lepe živine, katera itak če dalje bolj redka postaja, ker blagostanje na kmetih peša. Slovenskih kmetov tudi ne mika stvar, ker ob takih prilikah nikdar ne čujejo slovenskega poduka, ne vidijo slovenskih napisov. Zatoraj ne moremo druga, kakor da zopet glas povzdignemo za posebno kmetijsko društvo na spodnjem Štajerskem, kteremu bi naj na čelu bili možje, ki poznajo natanko razmere po Slovenskem, in bi kot domačini s slovenskimi kmetovalci v ožjo dotiko zamogli stopiti. Da bi ne bil to glas vpijočega v pušavi!

Gospodarske skušnje.

Vlažnost iz opečnega zidovja spraviti rabi se v najnovejšem času naslednji pomoček, ki se je med vsemi, dozđaj znanimi še najbolj skazal. Vzame se $\frac{3}{4}$ funta navadnega, marogastega mjila (žajfe), ki se v vodi (za dobra 2 bokala) skuha in razkroji? S to vrelo tekočino se potem in scer s krtačo zidovje rahlo drga, da se ne začne peniti. Zidovje se naj potem 24 ur suši, potem se pa enako drga z drugo tekočino, ki se med tem pripravi; skuha se namreč enako $\frac{1}{4}$ funta goluna (Alaun) v vodi za dobra 2 bokala. Golun in mjilo se dobro med seboj sprejmeta ter dobi zidovje povlak, ki odvrta vsako vlažnost od zunaj ter opeko suho hrani. To se naj o lepem vremenu godi. — Dobi se tudi dober povlak iz mešanice od osmih delov lanenega olja in enega dela žvepla, kar se pri ognju prav dobro razbeli.

Oset (striček) konjem dobra klaja. Menda se smejiš, ka to bereš; pa je vendar resnica. Oset (striček) ni samo za silo konjem dobra klaja, ampak tudi navadno. V deželah, ki sploh v poljedelstvu in živinoreji slujejo, t. j. po Saksoniji, Angleškem in po severnem Francoskem, pokladajo konjem spomladi za spremembo mladega

osata, ki se na polju z vilicami zruva. Ker ima korenje precej sladkorja v sebi, hlastajo konji oset prav radi kljubu temu, da je bodeč, in to jim je spomladi celó naravno vračilo, ker jih, če ga vsak dan precej zaužijejo, zmerno čisti. Zastonj dobitljivi Stvarnik ne pusti spomladi najpred osatu poganjati in se zeleneti. To delo lahko otroci igraje opravljajo ter koristijo na dvojno stran: polje se osata iztrebi, živini pa zdrava hrana pripravi. Puskusite!

Izvažanje premoga na Rusko. Kakor poročajo novine, se je pretekli teden iz Šlezkih jam 200.000 et. premoga po železnici na Rusko poslalo. To je prva poskušnja, ki obeta obilnim premogovim rudnikom in tudi železnicam v Avstriji prav dobre izvoznje. Dosedaj odprti rudniki na premog so namreč na Ruskem proti vzhodu tako dalje od fabriških mest proti zahodu in sredi neizmernega cesarstva, da ni mogoče po primerni ceni dovažati premoga iz tako oddaljenih krajev.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Seidl res hoče biti škof. — Čudne druge dela pod njegovim županstvom). Blagi gosp. Wut iz Maribora je bil v oporoki cerkvi sv. Urbana, podružnici kamške fare, 200 gl. sporočil. Pred nekaterimi leti je očak Seidl ove sporočene dnarje pri nekem doktorju v Mariboru, kateremu bi morale postavbe bolj znane biti, brez župnikovega znanja in podpisa vzdignil, kar mu po postavi ni šlo. To smo nedavno v „Gosp.“ grajali in kakor se kaže, ne brez vspeha. Dne 12. t. m. je namreč S. vpricho skladnega cerkv. odbora rekel, da je imel (če je?) te denarje v graški hranilnici shranjene, zdaj jih je pa v mariborski založil. Čemu? Saj bi v graški hranilnici denarjev tudi molji ne bili snedli. In kde so hranilnične bukvice? Seidl nema nobene pravice jih v rokah imeti. —

Ker Seidl več let ni plačal obresti, je bila vestna dolžnost cerkvenega predstojništva, ovo goropadno svojeglavnost škofijstvu naznaniti. Ko so se dnarji z lepega od njega tirjali, se je celó še predrzil od gospoda župnika cerkveni račun od sv. Urbana tirjati, češ, da mora župnik njemu pred račun od cerkve sv. Urbana predložiti, kar po dosedanji pravici le škofu gre. Dokazalo se mu je od dotične strani, da nema nijedne pravice, sporočene dnarje svojeglavno vzeti, in ako jih je samovoljno vzel, bi bila nja prva dolžnost, jih hitro urbanskemu cerkvenemu predstojništvu izročiti. Kot prvosednik cerkvenega skladnega odbora v Kamci ni v nobeni zvezi s sv. Urbanom, in toraj ga čisto nič ne briga, kako da pošteni in blagi župnik P. cerkvene račune vestno vodi, ker nema sv. Urban nobenega

cerkvenega skladnega odbora in tudi patrona ne; toraj nihče ni dolžen prisiljen kaj dati, (najmanj pa Seidl) če je poprave alj priprave potreba. To se zgodi le po milih darovih blagih dobrotnikov. Ker se je ta reč sodnji predložila, mu je brž ko ne že zapovedala plačati, kar je po sili vzel.

Sklical je zarad tega cerkveni skladni odbor v nedeljo 12. julija, češ, da naj odbor sklene, kaj z denarji početi. Pa niti odboru niti Seidlnu ni o tem odločevati, ampak za cerkvene namene namenjeno volilo gre pred vsem cerkvenemu predstojništvu izročiti, ki bode voljo sporočevalca spolnilo.

12. julija v nedeljo predpoldne je viši sodnik v Kamci, g. S., nekega vincarskega fanta po pritožbi kmeta W. od sv. Križa, ki ima v kamški srenji vinograd, na 4 dni zapora obsodil. Vincarski sin je hodil drugam s trebuhom za krubom po delu. Štiri dni je moral v „kajhi“ pod kamško šolo kašo jesti. „Strah“ je oster sodnik, ko bi le postavno delal. §. 55. sr. postave pravi, da ima srenjski predstojnik le za 48 ur pravico koga zapreti, če se ne da odložiti. — Neka ženka v bresteniški srenji prevzela je ogrebanje koruze, pa ni hotela dela dokončati, ker ni teklo plačilo. Kmet se pritoži pri Seidlnu, predstojniku kamške srenje, in brž pokliče žensko, ki pod njegovo predstojniško oblast ne spada, na sodbo ter jo vtakne v zapor v kamško ječo na osem dni. Ko je bila dve uri zaprta, jo iz ječe pokliče in vpraša, ali hoče rajši delati ali pa sedeti v ječi. Ona pravi, da gre rajši delat, in doseže „strahovo“ milost. — Da ne bo dopis predolg, povem le še eno zmed mnogih nerednosti, ki se godé v kamškem pašaliku. Že rajni Fliker je naprosil Seidlna, naj da pri njegovi meji mejnike postaviti. Isto posestvo ima zdaj izvrstni narodnjak Pak, ki je tudi Seidlnu napovedal, da naj pregleda mejo, in se naj mejniki postavijo. S. ničesar ni storil in P. ima velike sitnobe s sosedi, ker mu čez mejo kosijo. Ko bi bil P. od Seidlovega repa, bi se znabiti bilo kaj zgodilo? To so važne opravila za predstojnika, ne pa cerkveni dnarji in škofovske pravice.

n- Iz Konjic dne 13. t. m. (Zbor kat. pol. društva.) Cerkvni shodi in nestanovitno vreme je marsikaterega društvenika zadržalo, da se ni zamogel včerajšnega zbora udeležiti. Vendar nas je veselilo videti društvenikov, ki so od daleč, iz Loč, od sv. Jerneja, celó iz Slov. Bistrice k zboru prišli. Takošni izgledi morajo domače društvenike spodbujati, da brez imenitnega zadržka nobenega društvenega zbora ne zamudijo.

Neutrudljivi slovenski pesnik in govornik č. g. Jože Virk so govorili o sv. Mohoru, prvem apostolu Slovencev. Začenši z besedami prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika: „Od nek-daj prebival — Je tukaj moj rod, — Če ve kdo za druž'ga, — Naj reče, od kod? —“ so govornik v daljši razpravi dokazovali, da sv. Mohor ni bil